

selen elkaar af. Bijzonder gevarieerd, niet moeilijk maar toch ook geëngageerd. De relais zijn meestal uitgerust met oude slaghaken, maar voor de rest is omzeggens niets te vinden. Een dubbele set camelots, linten en een set klemblokken zijn dus onontbeerlijk. De laatste lengte is gemeenschappelijk met verscheidene andere routes en bevat een vrij atletische crux-6a-pas. De kans op file is hier dus reëel. Er is wel een alternatief meer naar rechts, die iets moeilijker is.

DE NOORDWAND

De noordwand biedt enkele klassieke als moderne lijnen. De **Schulze** (500 m, V) is de lijn die werd beklommen bij de tweede beklimming van de Bulnes en dit door Gustavo Schulze in 1906 in solo. In deze legendarische route zijn nog tal van overblijfselen te vinden genre houten blokken en spieën als tussenzekering. Gustavo Schulze beklom deze lijn solo en daalde af via de zuidwand als eerste gebruik makende van een type nagels/slaghaken om op af te dalen. De route start op de oostwand. De drie eerste touwlengtes zijn identiek met Cepeda, maar dan gaat de Schulze naar rechts richting noordwand via een reeks traverses die ook simultaan kunnen geklommen worden. Mits enige neus voor klassiekers, is deze route eenvoudig, maar toch met enkele pittige passages V in de eindeloze dièdre op de noordwand, waarvan we ons menig keer hebben afgevraagd hoe de pioniers deze hebben aangepakt met hun oud schoeisel en klimuitrusting in 1906. Ronduit indrukwekkend! De uitklim is eenvoudig, ook de laatste 3 TL kunnen simultaan geklommen worden om pal op de top aan te komen. Een must voor de liefhebber van klassiekers!

Hedonista (600 m, VI+) zou ook een mooie lijn zijn, echter nogal brokkelig werd ons verteld.

DE ZUIDWAND

Op de zuidwand zijn relatief korte routes te vinden. De enige route die ons team krom is de **Directa hermanos Martinez** (155 m, V-). Het is de meest geklommen route omwille van de lage moeilijkheidsgraad en de korte lengte, in combinatie met perfecte moderne relais met kettingen. Het kan daar dus aanschuiven zijn als je wat later aan de inklim bent. Na

een vrij geëngageerde eerste TL kom je in een mooie brede barst, gevolgd door een systeem van cannelures waar het leuk is om te experimenteren met het plaatsen van camelots. Nadeel van deze route is dat dit tevens de rappellijn is. Van zodra de eerste cordées naar beneden komen, is het risico op steenslag dus reëel. Niet elke Spanjaard is even voorzichtig tijdens het afklimmen in het grote "anfiteatro" naar het begin van de rappellijn. De Bulnes bestaat uit zeer ruwe kalksteen, in geen enkele route die we klommen zijn sporen van slijtage aanwezig. Hogerop in de routes kom je er ook conglomeraat (sedimentair gesteente), zeer harde kalk (mogelijk arduin) en andere combinaties tegen. Gezien het avontuurlijk karakter klim je steeds met een dubbel touw, bij voorkeur 60 m. Een volledige set friends en nuts zijn meestal voldoende in elke route. Voorzie eveneens voldoende linten.

Voor alle routes op de noord-, oost- als zuidwand loop je via een pad aan dat vanaf de hut vertrekt. Reken toch 30 tot 45 min. voor de aanloop.

Gezien de Atlantische Oceaan nabij is kan het weer hier heer grillig zijn en snel veranderen. September en oktober zouden de maanden zijn met het stabielste weer. In de winter ligt er sneeuw, de Picos zouden ook heel geschikt zijn voor ski-touring! ▲

EL REFUGIO

Vlak aan de voet van de Bulnes bevindt zich de gerestaureerde Refugio Ubeda. Deze refuge is onmogelijk te vergelijken met een

commerciële hut in de Alpen. De refuge is er echt voor klimmers en wandelaars. Of je nu in de hut slaapt of in je tentje buiten, of je nu zelf kookt of half-pension neemt, alles is goed en iedereen is er even vriendelijk. Overnachting kost slechts € 6 per nacht, half-pension € 22 per nacht. Ontbijt is op zijn zuiders (boterkoekjes en cakejes met koffie), avondmaaltijd is dik in orde. Aan de hut is een frisse bron. Buiten de hut is de 'place to be' waar iedereen met elkaar een praatje maakt en je de 'oude locals' kunt ontmoeten die al te graag uitleggen welke routes ze vroeger openden en je feliciteren na elke beklimming. De hut wordt nog bevoorrad met ezels. In de buurt van de hut heb je op sommige plaatsen gsm ontvangst. Bivakkeren is toegestaan, kamperen niet.

De kortste aanloop naar de hut doe je via het authentieke dorpje Sotres. Je kan met de wagen rijden tot een parking buiten het dorp. Vandaar start het pad tot de hut. De mooie aanloop neemt 2u30 tot 3u00 in beslag. Best reserveren op voorhand.

HOE DAAR TE GERAKEN?

Met Ryanair kan je vliegen tot Santander, met SN Airlines tot Bilbao. De prijzen per vlucht zijn ongeveer identiek als je op voorhand boekt. Ryanair brengt je dichterbij maar je bent beperkt in bagage. Vanuit Santander of Bilbao kan je een wagen huren, tot de Picos is het respectievelijk nog 1u30 en 2u30 rijden met de wagen.

TOPO'S EN ANDERE INFORMATIE

Van de Picos zijn verschillende gidsen beschikbaar, sommigen zijn te koop in Las Arenas en Sotres.

- **Escalada en Roca en los Picos de Europa**, Angel Bengoechea en Miguel Rodriguez, 2009 (290 blz). Honderden routes van zowat alle deelmassieven van de Picos. Uitstekende tekeningen maar de routebeschrijvingen zijn zeer summier.
- **Picos de Europa, walks and climbs**, uitgeverij Cicerone, Robin Walker 1989
- **Parois de Légende**, Stéphanie Bodet en Arnaud Petit, pg. 118-119

De Desnivel van augustus 2004, een Spaans bergsportmagazine, is volledig gewijd aan de Naranjo de Bulnes. Van elke wand vind je er een heel duidelijke beschrijving en schets van alle routes. Info is verkrijgbaar op het KBF secretariaat.

Aan de hut buiten hangt eveneens een bord met overzicht van alle routes. Ook in de hut zijn alle topo's beschikbaar, echter niet te koop.